

DECISIONS ANTICIPADES

Què són les voluntats anticipades?

Les voluntats anticipades són unes instruccions que una persona major d'edat, amb capacitat suficient i de manera lliure, adreça al seu metge o metgessa responsable, per tal que les tingui en compte quan la persona es trobi en una situació en què les circumstàncies que concorrin no li permetin d'expressar personalment la seva voluntat.

LLEI DE REFERÈNCIA

La Llei 21/2000, del 29 de desembre, sobre els **drets concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica**, en el seu article 8 regula les voluntats anticipades mitjançant el **Document de Voluntats Anticipades (DVA)**. Aquest document és un recurs aplicable a qualsevol circumstància de salut, no només de salut mental.

Important!

El 24 de gener de 2024, el Parlament de Catalunya ha aprovat modificar la llei per simplificar-ne el tràmit, pel qual es necessitarà la firma d'un professional sanitari i **ja no caldran els tres testimonis o un notari**, com es feia fins ara. Es podrà formalitzar directament davant d'un metge o infermera. Aquestes modificacions no s'aplicaran fins al cap de dos mesos des que es publiqui al Diari Oficial de la Generalitat.

Llegint la lletra petita...

Si bé els DVA ofereixen algunes garanties per a usuàries de serveis i professionals (limitant la responsabilitat de les professionals i assegurant algunes salvaguardes a les persones amb diagnòstic psiquiàtric), hi ha dos factors limitants:

- No poden interpretar-se. **Han d'haver-se previst TOTES les situacions** possibles i concretat voluntats sobre aquest tema.
- No han de ser tinguts en consideració quan atemptin **contra l'ordenament jurídic o la bona pràctica clínica**.

Què és la PDA?

La Planificació de Decisions Anticipades és un **procés deliberatiu i estructurat mitjançant el qual una persona expressa els seus valors, desitjos i preferències i, d'acord amb aquests i en col·laboració amb el seu entorn afectiu i el seu equip assistencial de referència, formula i planifica com volgués que fora l'atenció que ha de rebre** davant una situació de complexitat clínica o malaltia greu que es preveu probable en un termini de temps determinat i relativament curt, o en situació de final de vida, especialment en aquelles circumstàncies en les quals no estigui en condicions de decidir.

Més enllà de l'abordatge mèdic

Com proposa el **Model Català de Planificació de Decisions Anticipades (2016)**, les PDA pretenen explorar els antecedents d'afrontament de situacions d'alt impacte, les relacions familiars i de suport social, el significat i valor de la situació de malaltia o patiment, les expectatives i demandes de la persona respecte als equips professionals i l'organització, etc. L'abordatge de les PDA va més enllà d'allò purament mèdic, i **reforça el procés relacional i dialògic entre professionals i persones usuàries dels serveis de salut mental**.

DECISIONS ANTICIPADES

QUINES DIFERÈNCIES HI HA?

DVA

- És el document resultant.
- És legal i vinculant.
- Té un espai a la història clínica
- Regula quin tracte vol rebre la persona en situacions determinades
- És rígid. Modificar-ho té un cost econòmic (si es fa davant notari) i burocràtic.
- Requereix d'un esforç de previsió d'escenaris futurs
- Estalvia despeses en l'atenció

PDA

- És un pla de treball d'obligació deontològica.
- No té validesa legal.
- Encara no tenen un espai dins la història clínica
- Marca una directriu per a tot tipus de situacions i necessitats.
- És flexible i es pot adaptar al moment de cada persona
- Requereix d'un continu esforç de negociació i actualització
- Pot generar tensions i escepticisme en els equips d'atenció

Limitacions del DVA

- És **poc probable predir exactament** les situacions futures i no tindrà validesa.
- Deixa en mans del **criteri mèdic** allò que es consideri que va en contra de la bona pràctica clínica, o de la legislació vigent.
- Caldria un **esforç** constant, econòmic i burocràtic, per adaptar-lo al caràcter canviant de qualsevol repte de salut mental.
- En cas de crisi, serviria per marcar límits en les mesures coercitives o els tractaments agressius, però **li manca utilitat en la pràctica quotidiana.**

Oportunitats de la PDA

- És un **procés "viu"**, en el qual es pot canviar d'opinió sense costos, i està adaptat a la persona.
- Permet desenvolupar una **relació de confiança** amb el professional referent.
- La persona és **partícip del procés i és informada** en tot moment.
- Facilita el **respecte** de les nostres decisions.
- Pot contribuir a que altres professionals modifiquin la seva pràctica i generi una millor **coordinació** en els equips.
- És un procés **cíclic** on tota informació és rellevant.

Estudis recents demostren que **aquells processos de PDA on ha participat un Tècnic de Suport Entre Iguals generen alts beneficis** cap a la persona i cap al sistema, tant pel que fa a la recuperació com pels ingressos involuntaris i altres situacions.

Documents de referència i més informació

PDA